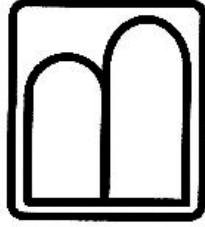

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ

الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه پژوهشی برای دریافت درجه دکترای حرفه ای در رشته پزشکی

عنوان:

بررسی و مقایسه وضعیت شیوع عوارض ناشی از زایمان در مادران و نوزادان قبل و بعد از طرح تحول سلامت

اساتید راهنما:

دکتر حامد زندیان

اساتید مشاور:

دکتر مریم السادات رضوی

نگارش:

زهرا عظیمی پیرلری

تابستان ۹۸

شماره پایان نامه

۰۷۵۶

تقدیم به

یگانه هستی بخش

که در تمامی لحظات زندگی همراهم بوده و یاریم نمود

مادر، پدر

و اساتیدم

که نامشان دلیلی است بر بودنم و راهنمایی هایشان چراغ راهم شد

بررسی و مقایسه وضعیت شیوع عوارض ناشی از زایمان در مادران و نوزادان قبل و بعد از طرح تحول سلامت

چکیده

سابقه و هدف: زایمان تعیین کننده ترین مرحله بارداری میباشد. زایمان طبیعی به عنوان بهترین نوع زایمان و با عوارض کمتری همراه است. طرح تحول سلامت در سال ۱۳۹۳ با هدف کاهش زایمان سزارین و ارتقا سلامت مادر و نوزاد اجرا شده است. در این برنامه با هدف تشویق مادران، انجام زایمان طبیعی رایگان شده و از طرفی برای هدایت هرچه بیشتر کادر درمان به سمت انجام زایمان طبیعی دریافتی پزشک و ماما بالاتر رفته و امکانات و تسهیلات بسیاری جهت توسعه زایمان طبیعی و ارتقای سلامت مادر و نوزاد انجام گرفته است. هدف از مطالعه حاضر بررسی تأثیر طرح تحول سلامت بر عوارض زایمان طبیعی و سزارین انجام یافته است.

مواد و روش ها: مطالعه حاضر از نوع مطالعات توصیفی-تحلیلی بود که اطلاعات به صورت مقطعی در دو بازه زمانی قبل و بعد از طرح تحول سلامت از ۸۸۰ مادر در دو گروه زایمان طبیعی و سزارین (در هر گروه ۲۲۰ نمونه) از پرونده های بیماران و دفتر آمار بیمارستان و سامانه HIS جمع آوری شده است. جهت جمع آوری داده ها از چک لیست محقق ساخته مبتنی بر اهداف مطالعه استفاده شد. داده ها با استفاده از آزمون های مقایسه ای در فضای نرم افزار SPSS نسخه ۲۲ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: میزان زایمان طبیعی قبل و بعد از طرح تحول سلامت از ۵۱.۴ به ۶۰.۲ درصد کاهش و میزان سزارین از ۴۸.۶ و ۳۹.۸ درصد افزایش پیدا کرده است. میزان خونریزی یعد از زایمان طبیعی نیازمند مداخله افزایش داشته است ($p < 0.001$). میزان هیستروکتومی و بستری مجدد در هر دو گروه سزارین و طبیعی قبل و بعد از طرح سلامت تغییری نکرده بود. میزان آسیب های ناحیه پرینه، استفاده از مداخلات مانند اپی زیوتومی و تقویت درد، کاهش داشته است. بستری در بخش نوزادان افزایش و بستری در NICU تغییری نداشته است بررسی الگوی علل زایمان سزارین نشان داد که شایع ترین علت سزارین قبل و بعد از طرح تحول سزارین تکراری می باشد. که با وجود تغییر الگوی زایمان؛ سزارین قبل از طرح تحول سلامت نیز بدون اندیکاسیون انجام نمی گرفته است.

نتیجه گیری: با توجه به افزایش آمار زایمان طبیعی، نیاز به افزایش فضای فیزیکی، تجهیزات، پرسنل متبحر، و مهارت و التزام انجام زایمان فیزیولوژیک و ثبت دقیق اطلاعات توصیه می گردد. افزایش برخی عوارض را می توان به تعداد بیشتر زایمان ها و تأکید بر ادامه روند زایمان طبیعی نسبت داد. افزایش بستری در بخش نوزادان را میتوان به عدم تمایل به انجام زایمان فیزیولوژیک و تمایل بیشتر به مداخلات در روند زایمان نسبت داد. کاهش عوارض می تواند ناشی از افزایش تسهیلات و امکانات بیشتر در خصوص انجام هرچه بهتر زایمان طبیعی باشد.

کلید واژه ها: زایمان طبیعی - سزارین - عوارض زایمان - نوزادان - طرح تحول سلامت - خونریزی بعد از زایمان - هیستروکتومی - اپی زیوتومی - تقویت درد زایمانی

فهرست مطالب

فصل اول: طرح تحقیق	۱
۱-۱ مقدمه و بیان مسئله	۲
۱-۲ تعریف واژه‌ها	۶
۱-۳ اهداف پژوهش	۹
۱-۳-۱ هدف کلی	۹
۱-۳-۲ اهداف اختصاصی	۹
۱-۳-۳ اهداف کاربردی	۱۱
۱-۳-۴ سؤالات تحقیق	۱۱
۱-۳-۵ فرضیات تحقیق	۱۲
فصل دوم: بررسی متون	۱۳
۲-۱ مقدمه	۱۴
۲-۱-۲ مبانی نظری	۱۴
۲-۲-۲ اپیدمیولوژی	۱۶
۲-۲-۳ عوارض	۱۸
۲-۲-۴ مرور متون	۲۱
فصل سوم: شیوه اجرای تحقیق	۲۷
۳-۱ مقدمه	۲۸
۳-۲ محیط و زمان پژوهش	۲۸
۳-۳ جامعه ی پژوهش	۲۸

۳-۴	روش نمونه گیری و حجم نمونه	۲۹
۳-۵	ابزار و روش جمع آوری داده	۲۹
۳-۶	روش تجزیه و تحلیل آماری	۳۰
۳-۸	جدول متغیرهای مطالعه	۳۱
	مستقل	۳۱
	وابسته	۳۱
	کمی	۳۱
	کیفی	۳۱
	تعریف کاربردی	۳۱
	مقیاس	۳۱
	پیوسته	۳۱
	گسسته	۳۱
	اسمی	۳۱
	رتبه ای	۳۱
	فصل چهارم : نتایج	۳۲
۴-۱	مقدمه	۳۳
۴-۲	یافته ها	۳۳
۴-۲-۱	توزیع فراوانی نرخ زایمان طبیعی قبل و بعد از طرح تحول سلامت	۳۳
۴-۲-۲	توزیع فراوانی عوارض زایمان طبیعی قبل و بعد از طرح تحول سلامت	۳۵
۴-۲-۳	توزیع فراوانی عوارض زایمان سزارین قبل و بعد از طرح تحول سلامت	۳۶

- ۴-۲-۴ توزیع فراوانی عوارض نوزادان در زایمان طبیعی و سزارین قبل و بعد از طرح تحول سلامت ۳۸
- ۴-۲-۵ توزیع فراوانی الگوی علل زایمان سزارین قبل و بعد از طرح تحول سلامت ۴۰
- فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری ۴۲
- ۵-۱ مقدمه ۴۳
- ۵-۲ بحث یافته های توصیفی ۴۳
- ۵-۳ بحث یافته های تحلیلی ۴۸
- ۵-۴ نتیجه گیری: ۵۳
- ۵-۵ پیشنهادات ۵۴
- ۵-۶ محدودیت های اجرایی پایان نامه و روش کاهش و حل آنها: ۵۵

فهرست جداول و نمودارها

جدول ۴-۱: توزیع فراوانی نرخ زیمان به تفکیک قبل و بعد از طرح تحول سلامت و تفکیک نوع زیمان

نمودار ۴-۱: توزیع زیمان طبیعی و زیمان سزارین قبل و بعد از طرح تحول سلامت

جدول ۴-۲: عوارض زیمان طبیعی به تفکیک قبل و بعد از طرح تحول سلامت

نمودار ۴-۲: توزیع عوارض زیمان طبیعی قبل و بعد از طرح تحول سلامت

جدول ۴-۳: عوارض زیمان سزارین به تفکیک قبل و بعد از طرح تحول سلامت

نمودار ۴-۳: عوارض زیمان سزارین به تفکیک قبل و بعد از طرح تحول سلامت

جدول ۴-۴: توزیع فراوانی عوارض نوزادان در زیمان طبیعی و سزارین قبل و بعد از طرح تحول سلامت

نمودار ۴-۴: توزیع فراوانی عوارض نوزادان در زیمان طبیعی و سزارین قبل و بعد از طرح تحول سلامت

جدول ۴-۵: توزیع فراوانی علل زیمان سزارین قبل و بعد از طرح تحول سلامت

نمودار ۴-۵: توزیع فراوانی علل زیمان سزارین قبل و بعد از طرح تحول سلامت

فهرست اختصارات

C/S: Secarian Cection

NVD:Normal Vaginal Delivary

NICU: Neonatalintensive care unit

PPH: Post partum hemmorage

ICU: Intensive Care Unit

IUGR:Intra Uterin Groth Retardation